Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşovŭ, piaţa mare Nr. 30.

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimetu.

INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşovu şi la următórele Birourĭ de anuncĭurĭ: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks Nachfolger; Anton Oppelik, J. Danneber*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*: în Bucurescĭ: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.

Preţulŭ inserţiunilorŭ: o seria garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifa şi învoială.

Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LVIII.

„Gazeta“ iese în fiă-care dĭ.

Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un anŭ 12 fl., pe şése luni 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de Dumineca 2 fl. pe anŭ.

Pentru România şi străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.

Abonamentulŭ pentru Braşovŭ:
la administraţiune, piaţa mare, Tĕrgulŭ Inului Nr. 30 etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplaru 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atâtŭ abonamentele câtŭ şi inserţiunile suntu a se plăti înainte.

Nr. 8. Braşovŭ, Joi, 12 (24) Ianuarie 1895.

Adresa de recunoscinţă
a
Femeilorŭ Române din Transilvania şi Ungaria
cătră
Associaţiunile pressei francese, italiane şi belgiane, din Parisŭ, Roma şi Bruxella.

Ilustre Domnule Preşedinte!

In greua luptă, ce o portă poporulŭ românŭ din Transilvania şi Ungaria în contra opresiunei maghiare, amŭ fostŭ fericite de-a constata viulŭ interesŭ, ce'lŭ manifestă pressa europénă pentru causa nóstră.

Pressa, care a fostŭ totdeuna antegarda marilorŭ idei de civilisaţiune şi de progresŭ, şi care are o înrîurire atâtŭ de determinată asupra spiritului publicŭ, orĭ de câte orĭ şi-a ridicatŭ glasulŭ ei în favórea celorŭ neîndreptăţiţĭ şi asupriţĭ, a aflatŭ resunetŭ şi ascultare la toţĭ omenii marĭ ai ţerilorŭ civilisate.

Causa nóstră, fiindŭ o causă a dreptăţii şi a umanităţii celei mai elementare, reclamă îndoitŭ sprijinulŭ areopagului opiniunei publice europene.

Credinciósă înaltei sale chiămărĭ, pressa — *francesă, italiană, belgiană* — n'a pregetatŭ a da preţiosulŭ şi valorosulŭ ei concursŭ Românilorŭ din Transilvania şi Ungaria, luândŭ în apĕrare, prin scrierĭ eminente, datorite penei unui numĕrŭ însemnatŭ de distinşĭ publicişti, ómenĭ politicĭ şi de statŭ ai — *Franciei, Italiei Belgiei* — dreptulŭ nostru de esistenţă naţională şi nisuinţele nóstre de libertate faţă cu actele brutale ale unui sistemŭ de opresiune ne mai pomenitŭ în analele lumei civilisate.

Românii, carĭ în cursulŭ seculelorŭ au purtatŭ cele mai crâncene lupte spre a-'şi apĕra limba, latinitatea originei lorŭ şi pămêntulŭ lorŭ strămoşescŭ în contra năvălirilorŭ barbare asiatice, se vĕdŭ şi astădĭ din nou nevoiţĭ a susţiné lupta contra descendenţilorŭ lui Arpad, carĭ în numele ideii de statŭ naţionalŭ unitarŭ maghiarŭ asuprescŭ celelalte elemente nemaghiare ale Transilvaniei şi Ungariei.

Graţiă înse preţiosului concursŭ, ce ni-'lŭ dă pressa din afară şi în specialŭ pressa — *francesă, italiană, belgiană* — nouĕ Românilorŭ, drépta nóstra causă a obţinutŭ unŭ mare succesŭ moralŭ în opiniunea Europei culte.

Acésta ne încurageză, ne mângăie în suferinţele nóstre, şi ne umple de cele mai frumóse speranţe, că vomŭ eşi triumfătorĭ din luptă, ér pressa va puté înscrie la activulŭ ei unulŭ din cele mai frumóse resultate ale nobilelorŭ şi marinimóselorŭ ei stăruinţe.

Victoria Românilorŭ asupriţĭ va fi victoria principiului libertăţii şi a progresului, care tinde, ca fiă-care poporŭ sĕ pótă contribui cu talentele şi cu însuşirile sale firescĭ la marea operă a *păcii* şi a *civilisaţiunei*.

Femeile române din Transilvania şi Ungaria, carĭ în tóte timpurile au fostŭ celŭ mai credinciosŭ radimŭ alŭ bărbaţilorŭ şi alŭ fiilorŭ lorŭ în luptele pentru libertate, consideră ca o sântă datoriă de-a aduce, prin noi, pressei — *francese, italiane, belgiane*, — omagii de profundă recunoscinţă pentru elocinta şi puternica voce, ce-o ridică în susţinerea Românilorŭ, în momentele dificile şi critice, ce le străbatŭ.

BRAŞOVŬ în 31 Decemvre 1894.

(Urméză 978 subscrierĭ.)

Adresa de mai susŭ, ce s'a trimisŭ la Roma în limba italiană, ér la Parisŭ şi Bruxella în limba francesă, s'a făcutŭ la iniţiativa dómnelorŭ române din Braşovŭ. Cele 978 subscrierĭ suntŭ dela dómnele române din tóte ţinuturile locuite de Românĭ ale Transilvaniei şi Ungariei. Cóla de adresă împreună cu cólele de subscrierĭ suntŭ legate elegantŭ în mătase albă.

Esemplarulŭ italianŭ s'a adresatŭ d-lui *Rogiero Bonghi*, preşedintele Associaţiunei pressei italiane (Associazione della stampa italiana), ér esemplarele francese d-lui *Alfred Mezières*, membru alŭ Academiei şi preşedinte alŭ Associaţiunei diariştilorŭ parisienĭ şi d-lui *Charles Tardieu*, preşedintele Associaţiunei generale a pressei belgiane.

Primirea, ce a avut'o adresa femeilorŭ române în Roma a fostŭ, precum aflămŭ, cea mai căldurósă. Sosirea ei fù anunţată din Roma în 15 l. c. pe cale telegrafică tuturor foilorŭ italiane mai marĭ cu cuvintele cele mai simpatice pentru poporulŭ românŭ. Diarulŭ *„Il Diritto“*, dice, că albumulŭ femeilorŭ române va fi păstratŭ de *„Associazione della stampa“* „ca unŭ suvenirŭ plăcutŭ *dela acelŭ admirabilŭ poporŭ, cu care avemŭ origine comună şi care e demnŭ de simpatiile nóstre*“.

Guvernulŭ şi Saşii.

In şedinţa dela 21 Ianuarie a dietei, s'a discutatŭ érăşĭ cestiunea naţionalităţilorŭ şi în deosebi raportulŭ dintre Saşi şi guvernŭ. Cestiunea a rîdicat'o contele Gabrielŭ *Bethlen*, care în vorbirea s'a a disŭ, că o fracţiune mică a naţionalităţilorŭ din ţéră (Saşii) au ţinutŭ în dilele din urmă mai multe adunărĭ de cercŭ în carĭ s'au pronunţatŭ asupra atitudinei deputaţilorŭ saşĭ faţă de noulŭ guvernŭ, care a întratŭ la pactare cu ei. Acéstă pactare este dejositóre din punctŭ de vedere alŭ ideii de statŭ maghiarŭ.

A luatŭ cuventulŭ apoi deputatulŭ săsescŭ *Meltzl* Oskar, care dise următórele:

Voiu spune forte deschisŭ, că în ce a statŭ acéstă atingere? E cunoscutŭ, că pe timpulŭ, când actualulŭ ministru preşedinte era fişpanulŭ unui comitatŭ locuitŭ de Saşĭ, între elŭ şi între oraşe s'au ivitŭ marĭ diferenţe. Dér nu vĕ uitaţĭ, ca acésta s'a întêmplatŭ într'unŭ timpŭ, când posiţia Saşilorŭ era cu totulŭ alta, decâtŭ în presentŭ. Când între Saşĭ şi maghiarime se deschidea unŭ mare golŭ, când de amêndouĕ părtile domnea cea mai mare neîncredere, şi cândŭ opinia publică maghiară — cu forte neînsemnată esceptiune — a cădutŭ de acordŭ, că Saşii suntŭ inimicii patriei, (Mare mişcare în stânga estremă. Strigărĭ: Acésta o arată Schulverein-ulŭ) eu credŭ, că d-lŭ ministru preşedinte, în posiţia s'a de atuncĭ, împărtăşia acésta părere. E firescŭ déră, că atitudinea lui de atuncĭ faţă cu Saşii a fostŭ alta, decum trebuia sĕ fiă, décă ar fostŭ convinsŭ despre netemeinicia acestei acuse, séu décă îmĭ este iertatŭ sĕ mĕ esprimŭ, despre absurditatea acestei acuse. Eu credŭ, ba sunt chiar convinsŭ, că adĭ, când raporturile s'au schimbatŭ forte multŭ în privinţa acésta, póte-că are şi elŭ altă părere.

De altă parte, după precedenţele indicate, nu ne putemŭ mira nicĭ de aceea, că în poporulŭ săsescŭ s'a ivitŭ în privinţa acésta, faţă de dênsulŭ, o adêncă neîncredere, când a fostŭ chiămatu sĕ formeze noulŭ guvernŭ. (Mare sgomotŭ în stânga şi stânga estremă). Mĕ rogŭ sĕ mĕ ascultaţĭ. Din causa acésta a fostŭ necesarŭ sĕ păşimŭ c'o întrebare sinceră, şi acéstă întrebare a fostŭ simplamente: óre d-lŭ ministru preşedinte *recunósce şi ţine de compatibilŭ cu principiile guvernărei sale programulŭ forte lealŭ, aşa numitulŭ programŭ poporalŭ săsescŭ, pe a cărui basă amŭ fostŭ aleşĭ noi deputaţii*. (Sgomotŭ. S'audimŭ! S'audimŭ!) *şi contra cărui programŭ guvernele trecute, carĭ l'au recunoscutŭ, n'au avutŭ nicĭ o antipatiă*. (Strigărĭ: Care a fostŭ acelŭ guvernŭ?), *fiind-că în acestŭ programŭ suntŭ formulate numai şi numai pretensiunĭ îndreptăţite şi drepte*. (Strigărĭ în stânga estremă: S'audimŭ acele pretensiunĭ).

La întrebarea acésta însĕ, *d-lŭ ministru preşedinte a datŭ unŭ rĕspunsŭ liniştitorŭ şi într'acesta stă totŭ pactulŭ nostru.....*

Ministrulŭ br. Desideriu *Bánffy*: Ca nu cumva sĕ se ivéscă mistificărĭ, aflu de necesarŭ a da lămurirĭ prin câte-va cuvinte asupra acestei cestiunĭ.

Intru atâta are dreptate d-lŭ deputatŭ Meltzl, că deja atuncĭ, când s'a adusŭ

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.“

Din anii 1848—49.

Memorii, de ***Vasilie Moldovanŭ.***

(3) (Urmare).

In Iernutŭ mĕ prevenise Vasilie *Vesprimianu*, care fiindŭ cancelistŭ la tabla reg. trecuse cătră casă la Dateşiu şi împărtăşi preotului *Lazarŭ* scirea despre adunarea, ce se intenţiona a-se ţiné la Dumineca Tomei. Eu din întêmplare întrasem dimpreună cu preotulŭ la cantorulŭ Ioanŭ *Seucanŭ*. Pe când nu eram în stare a stîmpĕra curiositatea acestorŭ doi ómenĭ cu noutăţile din Blaşiu, şi pe când ei erau de părere, ca ulteriórele publicaţiunĭ sĕ le facă înşişĭ în Dumineca proximă, ne pomenirămŭ, că în curte erau adunaţĭ cam 30—40 bărbaţĭ ungurĭ şi românĭ.

Lazarŭ a luatŭ proclamaţiunea dela mine, a cetit'o şi interpretat'o poporului, aşa încâtŭ eu n'am avutŭ de-a mai adauge multe.

Fără a pierde timpŭ, am trecutŭ Mureşiulŭ pe la Lechinţa şi am trasŭ la protopopulŭ Ioanŭ *Boeriu*, unŭ omŭ cu stare materială forte bună, care atâtŭ pentru averea, câtŭ şi pentru sciinţa, şi peste totŭ pentru purtarea sa mai multŭ domnéscă, era renumitŭ în clerŭ şi respectatŭ de Maghiarĭ şi amploiaţii lorŭ.

După recomandarea îndatinată i-am împărtăşitŭ misiunea mea, de-a convoca poporulŭ românŭ la o adunare, ca şi care nu a mai vĕdutŭ şi nu va mai vedé. Boeriu bĕtrânulŭ era Românŭ bunŭ, îşĭ iubia poporulŭ. Işĭ da tótă ostenéla a-lŭ instrua în ale religiunei, dér nu se putea împrietini cu ideia, orĭ nu i-se părea cu putinţă, ca Românii sĕ devină dintr'odată liberĭ; acésta o ţinea imposibilŭ de realisatŭ, din care causă era de părere, sĕ nu facă Românii nicĭ o mişcare, ci sĕ aştepte desvoltarea lucrurilorŭ.

După-ce i-am spusŭ, că noi amŭ pornitŭ cu sutele din Blaşiu şi că nu vorŭ trece 8 dile, până-ce Ardealulŭ va fi întregŭ în mişcare, a oftatŭ adêncŭ şi a proruptŭ în fatala prorocire: „Vĕ iubescŭ din sufletulŭ meu, vĕ admirŭ resoluţiunea, déră de nu vĕ veţĭ linişti, veţĭ peri pe furcĭ“.

— D-le protopopŭ, i-amŭ rĕspunsŭ; noi de nimicŭ nu ne tememŭ mai puţinŭ ca de mórte. Au nu suntemŭ noi strănepoţii acelui erou, care ţinêndu-şĭ mâna pe flacărĭ, a disŭ: en tibi ut videas quam vite sit illis corpus qui magnam petunt gloriam, et facere et pati fortia romanorum est.

La conversaţia nóstră, care a duratŭ mai bine de douĕ óre, a fostŭ de faţă numai dómna protopopésă şi unŭ fiu alŭ ei, Alexandru, în vêrstă cam de 17 anĭ. După ce Boeriu nu a pututŭ face din mine omŭ cu simţĕminte bĕtrâne, m'a înduplecatŭ totuşĭ sĕ trecŭ prin Lechinţa fără a vorbi poporului şi fără de a-lŭ agita. La acésta însĕ dómna, în presimţulŭ ei de mamă, cu zimbetulŭ pe buze, a disŭ cuvintele semnificative: „Eu vĕdŭ, că aceştia totŭ vorŭ turbura ţéra, îmĭ pare rĕu numai, că Alecsandru încă a fostŭ faţă la acéstă convorbire, căcĭ aceştĭ ómenĭ au putere a trage în partea lorŭ pe cei mai mulţĭ“.

Presimţulŭ dómnei s'a împlinitŭ, căcĭ Alexandru Boeriu a alergatŭ peste voia părintéscă la adunarea, ce s'a ţinutŭ în Blaşiu, în 16 Septemvre, şi de atuncĭ nu s'a deslipitŭ de lângă mine, sub totŭ decursulŭ rĕsboiului civilŭ, până la întrarea Ruşilorŭ, când l'am petrecutŭ acasă şi l'am datŭ mamei sale întregŭ şi sănĕtosŭ.

Din Lechinţa am percursŭ satele Orba, Iclandu-mare, Iclandu-micŭ, Vaideiu, Căpuşiu, Petea, Şeuşia, şi de aicĭ la loculŭ părintescŭ Chirileu. Acasă am petrecutŭ în mijloculŭ poporului numai o jumĕtate di; a fostu destulŭ însĕ şi atâta, ca entusiasmulŭ poporului sĕ se ridice la culme.

In diua următóre era Joi. M'am dusŭ la Tĕrgulu-Mureşului, ca sĕ mĕ înţelegŭ cu canceliştii, carĭ se mai aflau acolo. Abia m'am apropiatŭ de fântână şi étă că întelnescŭ pe Ioanŭ *Mărgineanu* din Dateşiu şi pe *Iancu*. După ce le-am enaratŭ resultatele călĕtoriei şi disposiţia sufletéscă a poporului, Iancu, conformŭ obiceiului sĕu cavalerescŭ, ce l'a caracterisatŭ în tótă viaţa sa, ni-a învitatŭ la unŭ turtarŭ în casa din cornŭ, cum coborĭ din cetate, şi aicĭ ni-a ospĕtatŭ cu rosolŭ. Se aflau acilea o mulţime de domnĭ atâtŭ civilĭ, câtŭ şi militarĭ, cetindŭ diare, prin urmare nu am pututŭ conversa despre causa nóstră, cu atâtŭ mai puţinŭ, că privirile tuturorŭ erau aţîntite asupra nóstră, cei carĭ vorbiamŭ romănesce.

în combinațiă numirea mea de ministru-președinte, ce-i dreptŭ, că nu grupulŭ deputațilorŭ sași, ci singuratici deputați de naționalitate săsescă, *au venitŭ la mine* cu întrebarea, că recunoscŭ așa numitulŭ programŭ poporalŭ săsescŭ? Eu le-amŭ rĕspunsŭ, că da, îlŭ **recunoscŭ**, *și cu tóte că nu țină de corectă, ba doră într tóte nicĭ compatibilŭ cu legile nóstre, ca adecă naționalități, ca atare, sĕ formeze partide și grupurĭ deosebite; deși, repetŭ, nu am ținută de corectŭ acésta, totuși trebue sĕ recunoscŭ, că ceea ce se cuprinde în punctațiunile acelui programŭ, nu este de natură, ce nu s'ar pute concede cu considerare la legea de naționalitate, și ce nu s'ar pute permite pe lângă garantarea caracterului națională maghiarŭ.* Acésta am delarat'o atunci și acésta o susținŭ și acum.

Dreptŭ programŭ în cestiunea de naționalitate stă aceea, ce am spusŭ în vorbirea mea dintâiu și ce am rĕspunsŭ deputatului Șierbanŭ. Și acésta nu stă în contradicere cu aceea, despre ce m'a întrebatŭ d-lŭ deputatŭ Meltzl și credŭ, că 2—3 alțĭ domnĭ deputațĭ. Binevoițĭ a mĕ înțelege curatŭ: *ceea ce se cuprinde în acelŭ programŭ nu stă în contradicere cu direcția, care vremŭ s'o urmărimŭ, cu drepturile garantate naționalităților în legea de naționalitate; declarŭ însĕ, că nu țină de corectŭ în privința formală, nu țină de admisibilŭ, ca acela sĕ se presente ca programulŭ unei naționalități.*

Aceste am ținutŭ sĕ le declarŭ, ca sĕ binevoițĭ a fi în clarŭ cu cestiunea.

„Pactulŭ" cu Sașii.

Ĕtă câte-va pasagii din foile maghiare, privitorŭ la noulŭ „pactŭ", încheiatŭ între guvernulŭ Bánffy și Sașĭ.

Diarulŭ maghiarŭ „**Egyetértés**" publică astădĭ unŭ articolŭ de fondŭ subscrisŭ de **Kossuth Ferencz**, în care între altele amintindŭ despre vorbirea deputatului săsescŭ **Meltzl**, ținută alaltăerĭ în cameră în cestiunea „pactului", dice următórele:

Bărbatulŭ acesta *prudentŭ și circumspectŭ* (Meltzl) a vorbitŭ despre deputații sași, ca de unŭ *grupŭ de interese.* Decĭ în patria nóstră maghiară esistă unŭ grupŭ de interese alŭ unei naționalitățĭ, adecă *unŭ grupŭ de interese săsescĭ*: noi o scimŭ acésta, dér totușĭ ne dóre, că unŭ astfelŭ de poporŭ, care dela Geza II încóce și-a putută susține limba și naționalitatea, și care în timpulŭ de gloriă alŭ puterei maghiare, sub Ludovicŭ celŭ mare, a primitŭ încă renoirĭ de privilegii în locŭ de asuprire — acuma de abia este îndreptățitŭ la aceea, ca *sĕ pacteze cu unŭ guvernŭ maghiarŭ*, ca unŭ grupŭ de interese naționale deosebitŭ, deórece cum nu i-a supĕratŭ pe ei nimenĭ secolĭ întregĭ, așa nicĭ acuma nu-i va supĕra, *numai sĕ fiă Sașĭ, dér Sașĭ adevĕratŭ maghiarĭ.* (Nesze neked!)

„**Magyar Hirlap**" dice între altele:

Baronulŭ Bánffy, representantulŭ ideii de statŭ maghiarŭ, își începe guvernarea cu aceea, că *încheiă cu Sașii pactŭ pe viĕță pe mórte.* Tóte semnele indică, că se încheiă unŭ nou pactŭ, care probabilŭ va fi chiar așa desmințitŭ, ca și celŭ d'intâiu, dér care chiar așa va avé urmărĭ (?) ca și cum a avutŭ celŭ dintâiu.

Fițuica clușiană „**Erdélyi Hiradó**" dice privitorŭ la pactŭ următórele:

In pactulŭ încheiatŭ cu deputații săsescĭ se vede *acțiunea aplanatóre* a partidei liberale, séu mai bine a *clicei tiszaiste*, și nu a adevĕratului Bánffy, precum l'am cunoscutŭ până acum. *Pactulŭ încheiatŭ cu Sașii slăbesce partida valahă. Pactulŭ săsescŭ ușorŭ póte fi introducerea unei acțiunĭ îndreptate contra Valahilorŭ.*

Dela Ligă.

Bucuresci, 8 Iunie v.

De anulŭ nou președintele Ligei Culturale române a primitŭ o frumósă manifestațiune care nu póte sĕ rĕmână necunoscută, deórece acea manifestațiune se adresă nu atâta d-lui V. A. Urechiă, câtŭ însĕ și frumósei instituțiunĭ, în fruntea căreia se află d-sa.

Decă din țéră și din ținuturile române de sub sceptrulŭ streinŭ, președintele Ligei a primitŭ aprópe 3000 de bilete și unŭ numĕrŭ considerabilŭ de scrisorĭ dela particularĭ și dela diverse societățĭ, cum și câteva sute de telegrame, nu mai puținŭ importantă a fostŭ manifestațiunea din streinătate.

Cancelaria Ligei a alesŭ din vravulŭ de cărțĭ din streinătate câteva, carĭ credemŭ utilŭ a le face cunoscutŭ lumei române.

Felicită pe președintele Ligei, din Italia vr'o două sute de domnĭ senatorĭ și deputațĭ. Citămŭ pe Barone Girclaino Del Balzo, Comm. Nicola Vischi, Marchese di Rudini, fost președinte de consiliu; Carlo Donati, Clemente Corte, De Gubernatis, B. E. Maineri, Luigi Luchini, Dr. Edoardo Calenda di Tavani, Ettore Ferrari, Patro Paulo Trompeo, Prof. Giovanni Capelini, Prof. Luigi Palma, G. Galtierotti Morelli, Gualtiers Danielo, Giovani Mestica, Comm. Nicola Barozzi, Eugenio Maury de Moroni, Comm. Attilio Brunialti, Cav. Otton Calderara, E. Ghigi, Marchis di Pandolfi, Arturo Galletti di Cadilhoc, Giuseppe Ostini, Antonio Rimaldi, Tullo Massaroni, Marchese di Sant 'Onofro, Adolfo Brunicardi, Giuseppe Biancheri, președintele camerei deputațilorŭ.

Sĕ spicuimŭ câteva nume din restulŭ Europei.

Emille Castelar, marele oratorŭ alŭ Spaniei; Manuel Tamayoy Baus, secretarŭ perpetuu alŭ academiei spaniole, Ramon de Campoanon, Manuel del Palacio, ministru-președinte; Vicente Barrantes, El Marchis de Valmar, senatorŭ spaniolŭ; Manuel B Cossio, Francisco Giner de los Rios, Francisco Gaicia Aguso, Catedratico en San Isidoro, Francisco A. Commelerand, academicianŭ; Antonio Bailly-Baillyere, Enrique Bailly-Baillyere, Baronulŭ și baronesa An. Gundacear von Suttner, Dr. von Bor geh. Justitzrath prof. an der Universität Göttingen, Dr. Hermann Erkelenz, R. Eigel.

Domnulŭ ministru van Houten alŭ Olandei, C. B. Spruyt, E. V. Rahousen did de Erste Kamer, Dr. Bierens de Haar din Olanda.

Dr. Joao de Paiva, împreună cu 28 de parlamentarĭ și jurnaliștĭ din Portugalia.

Gladstone, W. Pollard Byles și alțĭ 25 de parlamentarĭ și publiciștĭ englesĭ.

D-nulŭ deputatŭ Friderik Bayer (Danemarca), Le Capitaine, A. d'Jrgens-Bergh, gentilom alŭ camerei maiestățeĭ sale regelui danezŭ, Eugene Van de Rest, profesorŭ universitarŭ la Bruxelles, A. Houzeau de Lehaye deputatŭ, Ferd. Gentet advocatŭ în Elveția, G. Fazy advocatŭ, Comte Vandal, Theod. Blancard, Alfred Naquet deputatŭ, Emile Levasseur, celebru geograf, Aimé Bouvier, directorulŭ învĕțămêntului, Le Docteur Eduard Méne, Emile Picot, Auguste Meulemans, Annatole Leroy-Beaulieu, profesorŭ, Leonce Pincard, Augustin Ubony, G. Eg. Bertrand, De Rozny, Lessouef Eugène Gibert, Charles Loiseau, directeur du journal „La Verité", General Young, Juan Zorila, Mariano Catalina, membru alŭ academiei spaniole, ducele Enrique de Saavreda, Michai deputatŭ francesŭ etc. Peste totŭ 498.

Din partea Macedo-Românilorŭ d-lŭ și d-na Urechiă au primitŭ câte unŭ frumosŭ obiectŭ de artă: un calimar în formă de corabiă în argintŭ filigramŭ și unŭ pănerașŭ admirabilŭ, lucrate admirabilŭ de arginarĭ românĭ din Macedonia.

M.

SCIRILE DILEI.

11 (23) Ianuarie.

Procesŭ contra Slovacilorŭ. „*Narodnie Noviny*" aduce scirea, că autoritățile unguresci au pusŭ în acțiune unŭ procesŭ monstru contra Slovacilorŭ. In luna Noemvre, tinerimea slovacă din *Brezno* (Breznobánya) a jucatŭ o piesă teatrală lipsită de orĭ-ce tendință politică. Multă lume slovacă a participatŭ la acéstă serată teatrală. In urma acésta foile unguresci au începutŭ sĕ strige, că „panslaviștii", „trădătorii de patriă" facŭ completŭ contra statului. Larma pressei jidano-maghiare a avutŭ efectŭ, căcĭ guvernulŭ a pornitŭ procesŭ contra mai multorŭ participanțĭ la representațiă și petrecere. Până acuma au fostŭ ascultațĭ primarulŭ orașului *Manița* și advocatulŭ Dr. Samuilŭ *Daxner*. La pertractare, dice numita fóiă, vorŭ figura, ca apĕrătorĭ, advocațĭ românĭ și sêrbĭ.

—o—

Unŭ funcționarŭ fanaticŭ. Din Rêșnovŭ ni-se scrie: Cassierulŭ gărei de'aicĭ a datŭ dilele acestea o probă strălucită despre fanatismulŭ și incânirea sa. Unui Românŭ, care se presentă la cassă, pentru a-șĭ cumpĕra unŭ biletŭ de călĕtoriă până la Brașovŭ, cassierulŭ ii rĕspunse, că „*decă voesce sĕ nu mergă pe josŭ, sĕ vorbéscă ungaresce*". Românulŭ, neavêndŭ încătrău, strigă odată în limba hunică: „*egy bilet az Brassoban!*" La audulŭ acestorŭ vorbe *dulcĭ*, inima „patriotului" se deschise și Românulŭ căpĕtă biletŭ. - Locuitorii din Rêșnovŭ ar face bine, decă pe asemenĭ patrioticei i-ar învĕța la omeniă, căcĭ după cum se vede prea au începutŭ sĕ le crescă cornițele.

—o—

O nouă vitejiă! Ministrulŭ de interne ungurescŭ a opritŭ intrarea pe teritorulŭ Ungariei a fóiei bucurescene „*Funcționarulŭ*" apoi a broșurei „*Vocĭ latine dela Frațĭ la Frațĭ*" și a călendarului românescŭ „*Călendarŭ pentru toțĭ Românii*", ér ministrulŭ de comerciu ungarŭ li-a detrasŭ numitelorŭ tipăriturĭ debitulŭ postalŭ.

—o—

Dispariția lui Fitz Gerald. O telegramă din Rusciucŭ anunță, că corespondentulŭ diarului englesŭ „Daily News", *Fitz Gerald*, cunoscutŭ din călĕtoriile sale prin Ardealŭ, a dispărutŭ fără de urmă. Se crede, că i-s'a întêmplatŭ o nenorocire, dér nu e eschisă nicĭ presupunerea, că l'au omorîtŭ Curdii din rĕsbunare, pentru-că a descoperitŭ măcelurile Armenilorŭ din Sassum. Autoritățile au introdusŭ cea mai strictă cercetare.

—o—

Greco-catolicĭ de rassă maghiară? Cu posta de astădĭ a sositŭ la Redacția nóstră unŭ apelŭ fórte curiosŭ. Apelulŭ e scrisŭ în limba maghiară, e datatŭ din Halmaj și e subscrisŭ de protopopulŭ Hodobay Andor, de Szőke István și Drugos József. In apelŭ se cere milă pentru „*biserica parochiei gr. cat. de rassă maghiară din comuna Csobád*" (com. Abauj). — Până acum nu s'a sciutŭ, că ar esista și „parochii gr. cat. de rassă maghiară". Cei ce au inventatŭ acéstă ticăloșiă, lucru firescŭ, nu potŭ fi alții, decâtŭ Rutenii.

- o -

Importŭ în România. Direcția centrală a vămilorŭ din România a opritŭ importulŭ următórelorŭ esențe: de vinarsŭ de prune, de vinarsŭ așa numitŭ lager, și

---

Eșindŭ de aici amŭ întâlnitŭ și pe *Ioanŭ Orosŭ* din Vidraseu, și astfelŭ patru inșĭ amŭ trasŭ pe lângă cetate cătră bibiserica românéscă, pe unde amŭ putută convorbi fără reservă și neconturbațĭ de nimenea. Se înțelege, că obiectulŭ conversațiunei a fostŭ adunarea nóstră dela Dumineca Tomei, dându-ne parola, că de vomŭ fi vii, acolo ne vomŭ îmbrățișa.

Cu *Iancu*, cum am mai amintitŭ, am mai avutŭ întâlnire în Blașiu, dér amiciția frățéscă amŭ încheiat'o cu acéstă ocasiune.

După convorbire de o óră, *Iancu* încă înainte de amédi a plecatŭ cătră munții lui, ér eu, Mărgineanu și Orosŭ deja în aceeașĭ di amŭ sositŭ în Chirileu.

In diua următóre, Vinerĭ, am încălecatŭ unŭ calŭ și am percursŭ satele de pe Têrnava-mică, precum: Bernadia, Lepindea, Daia, Laslĕu, Solimoșiu, Odriheiu, Vaidacuta, și Dumineca diminéța m'am aflatŭ la protopopulŭ Fogarasi în Tirimiamare. Aicĭ mi-a comunicatŭ acestŭ protopopŭ circularulŭ episcopescŭ, prin care face cunoscutŭ poporului, că în puterea unui decretŭ guvernialŭ, adunarea dela Dumineca Tomei este oprită, cu prospecte însĕ de a-se ține altă adunare de inteligențĭ, dér mai târdiu.

Nicĭ-odată în viéța mea, până atuncĭ, n'am primitŭ o lovitură, care sĕ-mĭ cutremure tótă ființa, cum m'a lovitŭ și sguduitŭ acea scire. In primele momente — cugetândŭ la entusiasmulŭ tinerimei din óra despărțirei nóstre, cugetândŭ la însuflețirea generală a poporului și la împrejurarea, că tóte ostenelele și speranțele nóstre s'au dusŭ în vêntŭ — m'a cuprinsŭ o slăbiciune, de nu mĕ puteamŭ reculege, cu atâtŭ mai virtosŭ, că numitulŭ protopopŭ, nefiindŭ dintre bărbații, carĭ simpatisau cu întreprinderea nóstră, nu-mĭ da nicĭ unŭ cuvêntŭ de încuragiare, ba din contră desaproba pe față pașii făcuțĭ.

Puținŭ însĕ m'a stăpânitŭ acéstă ideiă deprimătóre; m'am ridicatŭ în susŭ, am oftatŭ odată adêncŭ și mi-am disŭ: „totușĭ vomŭ merge la Blașiu".

Cu acestea m'am despărțitŭ, căutândŭ altă societate, unde sĕ mĕ desrobescŭ de ideile melancolice. Acasă în Chirileu am aflatŭ pe I. Orosŭ; asupra lui încă a făcutŭ impresiune durerósă scirea împărtășită de mine, dér elŭ era de părere, că „nu Episcopŭ, nu Guvernatorŭ, dér nicĭ Jupiter cu tóte fulgerile, de carĭ dispune, nu ne va pute reține, sĕ nu ne îmbrățișămŭ la Dumineca Tomei toțĭ Românii din țéră".

De altmintrelea ne-amŭ decisŭ a cerceta în cealaltă di pe Alesandru Papiu în Budiu, pe Câmpie. Inserase bine, și pe când ne consultamŭ asupra călĕtoriei, ce aveamŭ sĕ facemŭ în diua următóre la Papiu, intră în casă Ioanŭ *Nistorŭ* din Dileulromânŭ, care pentru informațiunĭ mai de aprópe fusese în Budiu la Papiu, și din însărcinarea căruia vine a-mĭ împărtăși, că adunarea proiectată pe Dumineca Tomei este oprită, însĕ noi totŭ sĕ mergemŭ cu orĭ-ce prețu, dér poporŭ din depărtare și în massă mare sĕ nu ducemŭ, căcĭ se vorŭ aduna de sigurŭ în numĕrŭ suficientŭ din satele mai apropiate de Blașiu.

Din óra acésta n'am mai făcutŭ peregrinagiu pe sate, dér nicĭ a fostŭ de lipsă, căcĭ încrucișându-se acum ambe faimele despre adunarea publicată de noi, poporulŭ a venitŭ în confusiune, și nefiindŭ aplecatŭ a da credĕmêntŭ cercularului publicatŭ prin protopopĭ și prin care se oprea adunarea, curgeau în tóte dilele deputațiunĭ dela sate, cerêndŭ inviațiunĭ, ce are sĕ facă, deórece, precum li-s'a împărtășitŭ prin preotulŭ locului, adunarea, la care se pregăteau sĕ mérgă cu micŭ cu mare, s'a opritŭ.

Eu sufocându-mĭ amărăciunea sufletului, care mĕ tortura, mĕ sileam, cu fața veselă, a liniști poporulŭ dicêndu-i, că deși adunarea este oprită, noi totușĭ vomŭ merge, ómenii însĕ sĕ nu se ridice cu satulŭ întregŭ a porni la Blașiu, pentru-că vorŭ merge pe 3/15 Maiu, când este fixată diua adunărei îngăduită de guvernŭ. Pe Dumineca Tomei sĕ mérgă numai ómenĭ mai cu dare de mână, carĭ au călărĭ bune și se potŭ reîntórce mai curênd pe la casele lorŭ. Și acésta deoparte, ca sĕ védă înșiĭ decursulŭ adunărei, de altă parte, ca sĕ pótă informa pe cei de acasă și sĕ-i pregătéscă pentru marea adunare dela 3/15 Maiu.

Aceste deputațiunĭ țineau neîntreruptŭ de diminéță până după amédĭ și chiar séra. Omenii se departau liniștițĭ și cu promisiunea solemnă, că 4—5 inșĭ totŭ vorŭ merge din fiă-care satŭ.

(Va urma).

de vinŭ roşu. In fine este oprită şi importulŭ tuturorŭ materielorŭ de theer ce se întrebuinţéză pentru colorirea vinului.

—o—

Esposiţia din Kiew, care era sĕ se ţină în 1895 şi despre care anunţasemŭ şi noi, s'a amânatŭ pe anulŭ 1897.

—o—

Scrisórea lui Casimir Perier. Scrisórea de demisiune a lui *Casimir Perier*, cetită la Cameră şi la Senatŭ ḑice, că presidenţia republicei lipsită de acţiune şi de controlŭ, nu póte găsi, decâtŭ în încrederea naţiunei forţa morală, fără de care ea nu este nimicŭ. S'a reuşitŭ a rĕtăci opiniunea publică. De şése lunĭ se urmăresce o campaniă de difamaţiune şi de injuriĭ, în contra armatei, magistraturei, parlamentului, şefului nerespundĕtorŭ alŭ Statului. Respectulŭ şi ambiţia, ce Casimir Perier are pentru ţéră, nu-i permitŭ sĕ admită sĕ se pótă insulta în tóte ḑilele cei mai bunĭ servitorĭ ai patriei şi pe acela care o represintă în ochii streinătăţii. Ficţiunile constituţionale nu potŭ face sĕ tacă cerinţele consciinţei politice. Casimir Perier rĕmâne convinsŭ, că reformele nu se vorŭ face, decâtŭ cu concursulŭ activŭ alŭ unui guvernŭ hotărîtŭ sĕ asigure respectulŭ legilorŭ, a face sĕ fiă ascultatŭ de subordonaţii sĕi şi de a-i grupa intr'o acţiune comună pentru o operă comună.

—o—

Cununiă şi logodnă. D-lŭ *Dr. Pompeiu Germanŭ*, medicŭ în Şercaia, comitatulŭ Făgăraşului, s'a cununatŭ în sĕrbătorile Crăciunului cu amabila fiică a d-lui protopopŭ Nic. Solomonŭ din M.-Ludoşŭ. — D-lŭ *Dimitrie Creiţarŭ* s'a fidanţatŭ cu d-ra *Maria Dogarescu* din Predealŭ. — Dorimŭ fericire tinerelorŭ părechĭ.

Discursulŭ deputatului Dr. Nic. Şierbanŭ

ţinutŭ în şedinţa dela 19 Ian. a camerei din Pesta.

(După notiţe stenografice)

(Fine.)

(Gravaminele Românilorŭ şi „Memorandulŭ“).

Décă aşĭ sci, că nu obosescŭ atenţiunea onoratei case, aşĭ înşira punctŭ de punctŭ, casŭ de casŭ, cum naţionalităţile şi în specialŭ noi Românii, în ce numĕrŭ *disparentŭ* suntemŭ aplicaţĭ în oficiile publice, cum ni-sŭ astupate tóte căile, ce ar fi sĕ ducă la desvoltarea limbei şi culturei nóstre; cum tînĕra nóstră generaţiă, care a absolvatŭ gimnasii şi eventualŭ universitate, e silită sĕ emigreze şi sĕ pribegéscă în state streine, mai alesŭ în România, ca sĕ-şĭ caute acolo pânea de tóte ḑilele.

Indreptăţirea luptei nóstre actuale e, că naţionalităţile, şi mai alesŭ Românii, suntŭ convinse înainte de tóte, că acéstă ţéră şi după 1000 anĭ va fi locuită totŭ de aceleaşĭ popóre, carĭ o locuiescŭ astăḑĭ. Poporulŭ românŭ e destulŭ de tenace pentru ca sĕ se opună tuturorŭ tendinţelorŭ guvernelorŭ, carĭ ţintescŭ la desbrăcarea lui din caracterulŭ sĕu naţionalŭ. Şi décă au mersŭ în Viena, la Regele.... (Strigăte din stânga (dela Tibád A.): „la împĕratulŭ!“) nu! la Regele.... am avutŭ ocasiune a preda domnului deputatŭ Bartha unŭ memorandŭ maghiarŭ, care dovedesce, că într'adevĕrŭ s'a îndreptatŭ către Regele... — ḑicŭ, décă poporulŭ românescŭ, la 1892 s'a plânsŭ la regele şi la întréga Europa, cu acésta a vrutŭ sĕ arete, a vrutŭ sĕ dovedéscă, că tóte acele sforţărĭ suntŭ ilusorii şi că politica inaugurată de Tisza Kálmán, care politică l'a măturatŭ în fine şi pe elŭ, — şi care pasŭ de pasŭ a fostŭ urmată şi de guvernele subservente, nu e bună decâtŭ pentru a provoca cea mai urîtă ură de rasă între popórele patriei nóstre comune, — ceea ce s'a şi ajunsŭ.

A voitŭ sĕ arate, că în butulŭ uniunei Ardealului esistă şi acum în ţéra Ardealului legĭ, carĭ reamintescŭ absolutismulŭ urgisitŭ într'atâta şi de D-Vóstre. A vrutŭ sĕ arate mai departe, că esistă legi, aduse cu cooperarea tuturorŭ factorilorŭ constituţionalĭ, cu dorinţe esprese ale Maiestăţii Sale, cum suntŭ de esemplu legea de naţionalităţĭ şi cea despre garantarea autonomiei bisericeilorŭ — şi cu supunere omagială a vrutŭ sĕ întrebe pe Maiestatea Sa, décă are óre cunoscinţă despre aceea, că înaltele guverne nu mai ţinŭ nicĭ o literă din legea de naţionalităţĭ, — şi că cu legea care ne garantéză biserica şi şcóla, înalţii domnĭ miniştri dispunŭ după placŭ prin ordinaţiunile lorŭ?

Au vrutŭ sĕ se convingă, că óre compatibilŭ e cu condiţiunile vitale ale constituţionalismului neobservarea legilorŭ şi călcarea în picióre a acelora din partea guvernelorŭ?

Şi acum lasŭ la judecata parlamentului acestea şi întrebŭ, onorată casă, *că pe basa cărei logice se face, de aceia, despre carĭ* „se ḑice“ *numai, că ar fi agitatŭ în contra legilorŭ, aceia, carĭ vréu schimbarea legilorŭ pe cale constituţională, — ajungŭ în temniţă, pe când aceia, despre carĭ în celŭ mai evidentŭ modŭ se* dovedesce, *că nu numai nu stiméză unele legĭ fundamentale ale constituţiunei nóstre, şi nu numai că nu le ţinŭ, dér le şi calcă în picióre, ajungŭ sĕ şédă în jotele ministeriale??* (Ilaritate în stânga).

Şi acum credŭ, că nu trecŭ peste marginele cuvenite, décă aserezŭ, că e fără păreche iubirea de adevĕrŭ a guvernelorŭ, când pe persóne, carĭ s'au dusŭ la tronulŭ Maiestăţii sale cu plângerile lorŭ, chiar pentru ca sĕ se pună capĕtŭ uritei şi necontenitei certe, — fără nicĭ o causă adevĕrată îi aruncă în temniţe, şi cu nepăsare fără marginĭ îi ţinŭ acolo cu anii, ca sĕ lângedéscă.

Intrebŭ pe ce basă?

Pentru-că s'au dusŭ la Majestatea Sa în Viena?

Nu vréu acum sĕ umblu a demonstra, că regele Ungariei e totŭ regele Ungariei, nu numai în Viena, ci şi în St-Petersburg. Voiu motiva altcum.

Miniştrii D-Vóstre în afacerĭ, ce privescŭ statulŭ, ḑi de ḑi peregrinéză la Viena (O voce la stânga estremă: Ḑeu e adevĕratŭ!) acolo facŭ jurămĕntulŭ de fidelitate, acolo îşĭ dau dimisiunea, ba fostulŭ ministru de comerciu, Lukács Béla, şi-a depusŭ jurămĕntulŭ în Ischl (Mişcare).

Dér asta mai trécă...! — însĕ la pertractările ce le au cu miniştrii austriacĭ érăşĭ to'u în Viena se ducŭ necontenitŭ.

Spuneţi-mĭ, vĕ rogŭ, de câte-orĭ aţĭ vĕḑutŭ D-vóstră ministru austriacŭ venindŭ în afacerĭ oficióse la Pesta? (In stânga: Aşa e!)

Sĕu dóră „si duo faciunt idem, non est idem?“ Sĕu Ungaria, ca statŭ, nu e factorŭ egalŭ cu Austria?

De-altcum, décă s'ar întâmpla, ceea ce nu e probabilŭ, ca miniştrii D-vóstră sĕ nu se mai preumble la Viena, atuncĭ nicĭ Românii nu se vorŭ duce acolo cu plângerile lorŭ (Mişcare).

Dér, d-lorŭ, ce e causa de Românii suntŭ siliţĭ sĕ mérgă la Regele cu plânsorile lorŭ? Durere, de o miiă de orĭ durere, la acésta guvernele D-vóstră suntŭ de vină, ele i-au silitŭ mai alesŭ prin fişpanii lorŭ de paşe, pentru-că au esperiatŭ, că pretutindenea dau de urechĭ surde, ér pe portalulŭ acestei case s'ar nimerĭ cuvintele lui Dante, scrise pe pórta iadului: *Lasciate ogni speranza voi, chi entrate.* Ştergeţĭ acéstă ominósă inscripţiă! Modificaţĭ legea electorală în direcţiune liberală. Abḑiceţĭ de presiunea guvernului şi de mituirĭ, şi fiţĭ convinşĭ, că Românii îndată vorŭ veni înlăuntru, pentru ca ei nicĭ-odată n'au respinsŭ drépta frăţéscă. (Mişcare în drépta).

Poporulŭ românŭ, prin lupta sa susţinută în timpulŭ din urmă, şi care n'are păreche în istoria secolului, vré sĕ dovedéscă clarŭ, că din rĕsboiulŭ de estirpaţiă întreprinsŭ de guvernele, ce se perondéză, ţéra e care perde mai multŭ.

Poporulŭ românŭ nu cere graţiă! Elŭ, ca unŭ poporŭ de 3 milióne, care şi cu avutulŭ şi cu sângele sĕu contribue patriei, îşĭ pretinde drepturile sale proprii. Er D-v. numai atuncĭ sĕ încetaţĭ cu întemniţarea şi persecuţiunile, când vĕ veţĭ convinge, în sufletŭ, că acésta o pretinde bunăstarea comună a patriei, şi mai înainte, propria D-v. esistenţă naţională.

Fiţĭ convinşĭ, că principiulŭ: „oderint dum metuant“, la noi nu se póte aplica. Mi-am ţinutŭ de datorinţă, ca acum, când luămŭ la cunoscinţă constituirea noului cabinetŭ, aicĭ în parlamentŭ, sĕ vĕ atragŭ atenţiunea tuturorŭ la acéstă cestiune de prima ordine, şi de aceea vĕ rogŭ, puneţĭ la o parte dorinţele din lumea utopiilorŭ! Cu încredere reciprocă, cu puterĭ unite, sĕ vedemŭ de tractarea completă a acestei cause, pentru-că prin aplanarea cestiunei naţionalităţilorŭ vomŭ ajunge mărirea, fericirea şi splendórea deplină a tronului şi a patriei.

Ḑiceţĭ şi Dv., d-lorŭ ministri, partea aceea a rescriptului regescŭ dela 1861, care sună:

„Dorimŭ seriosŭ a fi dreptĭ faţă de pretensiunile naţionalităţilorŭ celorlalte, carĭ locuiescŭ cu noi, voimŭ, ca nu numai legĭ, nu numai contracte, ci interese comune, sentimente comune sĕ ne împreune“.

Dee D-ḑeu, ca aşa sĕ fiă! (Mişcare).

Cestiunea naţională în camera română.

Discursulŭ d-lui C. C. Arionŭ.

(Fine).

Vorbitorulŭ în continuarea discursului sĕu ia în apĕrare pe d-lŭ Carp faţă cu imputárea, că a pronunţatŭ cuvintele: Maghiarii se pórtă către Românĭ, ca cuceritorii către cuceriţĭ. Intrébă, décă Transilvania nu şi-a perdutŭ autonomia? Şi acésta a fostŭ, ḑice, unŭ feliu de cucerire, deşi nu prin arme.... „vĕ legaţĭ de vorbele cuceritŭ şi cuceritorŭ, dér d. Carp scie şi elŭ istoria“.....

„Aţĭ mai susţinutŭ, că d. Carp a ḑisŭ, că nu tóte revindicările Româniilorŭ suntŭ drepte. Dér între aceste revindicărĭ suntŭ unele, carĭ mergŭ departe; unii cerŭ federaţiunea, alţii potŭ merge mai departe. Suntŭ unele revindicaţiunĭ fórte drepte, acele din programulŭ naţionalŭ de es., dér altele fórte irealisabile.... Era ceva mai seriosŭ, când d. Sturdza renunţă la autonomia Transilvaniei. In discursulŭ, ce l'aţĭ amintitŭ, este unŭ pasagiu în care se resumă discursulŭ d-lui Sturdza şi nu se ḑice decâtŭ, că Românii trebue sĕ céră şi sĕ dobândéscă dela Ungurĭ abolirea legilorŭ de esepţiune.... de autonomiă, décă e bună, décă e rea nimicŭ... Atâtŭ de multŭ era impresiunea generală, că d-sa condemnase autonomia, că la acésta a rĕspunsŭ „Gazeta Transilvaniei“ şi mai târḑiu „Tribuna“ însăşĭ, că nu renunţă la unŭ punctŭ din programŭ, care e basa chiar a cerinţelorŭ din Transilvania“.

Vorbesce apoi de corecturele ce le făcŭ d. Sturdza în discursurile sale înainte de a le publica, şi continuă aşa:

Ne-aţĭ întreba: care este politica guvernului la acéstă cestiune? Ea se resumă într'unŭ singurŭ cuvĕntŭ: neintervenţiune, şi acésta este, că e politică înţeléptă.

D. Kálnoky a spus'o pentru Austro-Ungaria, guvernulŭ nostru o spune pentru România. Liberalii maghiarĭ au acusatŭ pe D. Kálnoky, că face joculŭ Româniilorŭ, liberalii românĭ acusă pe guvernŭ de trădare....

O voce: Ce a ḑisŭ D. Filipescu?

D. C. C. Arionŭ: D. Filipescu a ḑisŭ sĕ se discute cestiunea acésta de toţĭ Românii, şi mai alesŭ de diplomaţiĭ noştri? Vĕ întrebŭ însĕ: presupuneţĭ, că guvernulŭ nostru ar trimite o circulară în acestŭ sensŭ agenţilorŭ sĕi?

Décă ar trimite asemenea note agenţilorŭ sĕi în streinătate şi ar declara-o în parlamentŭ, ar face o nebuniă. A doua ḑi ar avea o notă identică din partea Austro-Ungariei pe spinarea ţĕrei românescĭ, şi nu vĕ consiliezŭ sĕ întraţĭ în luptă cu Austro-Ungaria, orĭ câtŭ de tarĭ aţĭ fi.

Dér că cestiunea se agită şi la noi în ţéră şi în streinătate, e incontestabilŭ. E o cestiune de actualitate; de sigurŭ vorbescŭ toţĭ diplomaţii de dânsa. Cândŭ o cestiune a ocupatŭ pressa europénă, cum a ocupat-o cestiunea românéscă, când ea face obiectulŭ unei discuţiunĭ atâtŭ de importante în delegaţiunea maghiară, diplomaţia n'o póte ignora. Aşĭ mai înţelege sĕ vorbiţĭ aşa, décă ar fi verĭ-unŭ congresŭ europénŭ deschisŭ şi în care avêndŭ cuvĕntulŭ, amŭ puté vorbi acolo de pericolulŭ, care este pentru toţĭ în cestiunea românéscă. Putemŭ noi însĕ, sĕ provocămŭ unŭ asemenea congresŭ? Nu. Va deveni însĕ, verĭ odată cestiunea românéscă, din cestiune internă a Ungariei o cestiune internaţională?

Eu nu sciu, dér nu depinde de noi. Până atuncĭ lăsaţĭ sĕ se urmeze politica înţeléptă de neintervenire. Neintervenţiunea este pentru statele marĭ o datoriă, pentru cele micĭ o cestiune de esistenţă.

Aţĭ vĕḑutŭ verĭ unŭ esemplu de intervenire, care sĕ nu fiă urmatŭ de o demonstraţiune armată, sĕu chiar de unŭ resbelŭ? Credeţĭ D-vóstră, că trebue sĕ tragemŭ sabia? Atuncĭ ce cereţĭ?...

D. I. C. Grădişteanu: Ceremŭ sĕ nu între România în tripla alianţă, decâtŭ în anumite condiţiunĭ.

D. C. C. Arionŭ: Dér décă tripla alianţă nu vĕ va primi condiţiunile?

Veţĭ avea atuncĭ sĕ suferiţĭ umilitiunĭ, sĕu va trebui sĕ trimiteţĭ dorobanţii peste Carpaţĭ.

A interveni, ar fi a isbi în mândria maghiară, ar fi a mai espune pe Românii din Transilvania la noui persecuţiunĭ, căcĭ s'ar ḑice: ótă daco-romanismulŭ. Acésta nu e prudentŭ, nu e înţeleptŭ, nu e naţionalŭ.

Mulţămită publică.

Subscrisa Direcţiune îşĭ ţine de datorinţă a mulţumi pentru ofertele benevole făcute în favorulŭ şcolarului de cl. VII gimn. I. Şortanŭ, cu ocasiunea colindelorŭ de Crăciunŭ ale conşcolarilorŭ sĕi. Marinimoşii contribuitorĭ suntŭ: I. Petricŭ protop. 1 fl., V. Voina 3 fl., Elena A. Popovicĭ 5 fl., G. Navrea jun. 2 fl., Valeria N. Moroianu 2 fl., Cineva 1 fl., Maria Branisce 1 fl., A. Vlaicu profes. 2 fl., V. Goldişŭ profes 1 fl., L. Nastasi 1 fl., Iordanŭ I. Munteanŭ 5 fl., Petrescu 2 fl., Teresa Pereny 1 fl., N. N. 2 fl., I. Săbădeanu 3 fl., Nemeşŭ 3 fl., Popa 3 fl., Dr. Baiulescu 2 fl., Tache Stănescu 10 fl., Poteca 5 fl., M. G. Stănescu 10 fl. —

Braşovŭ, în 5 Ian. 1895.

Direcţiunea şcólelorŭ medii gr. or. române.

DIVERSE.

Icóna unui oraşŭ universalŭ. Capitala marelui imperiu germanŭ, Berlinulŭ, este unulŭ dintre cele mai înfloritóre oraşe universale. O statistică a oraşului, apărută de curêndŭ pe anulŭ 1895, ne dă a icónă interesantă despre viéţa socială a Atenei germane de pe ţĕrmurulŭ Spree-ului. Berlinulŭ are 983 strade, carĭ suntŭ întrerupte prin 10 parcurĭ marĭ, prin 104 pieţe de paradă şi prin 66 podurĭ. In Berlinŭ se înalţă 79 bisericĭ şi capele, între care 50 suntŭ evangelice, 7 catolice, 1 anglicană, 10 streine de religiunile statului şi 12 sinagoge. Capitala Germaniei are 24 teatre şi 2 circurĭ stabile; 28 institute publice de cură, 20 inspectorate sanitare de stradă şi 15 spitalurĭ. Numĕrulŭ şcólelorŭ comunale e de 206, afară de şcólele medii şi de institutele superióre. Are 24 culine poporale şi pentru copii, 8 institute pentru orfanĭ iş 19 loge de francmasonĭ. Streinii potŭ intra în oraşŭ prin 9 gărĭ, care de care mai împopulate. Mai alesŭ este ilustrată viéţa socială germană din Berlinŭ prin marea mulţime de reuniunĭ şi societăţĭ, carĭ se urcă la numĕrulŭ de 1134. Intre acestea suntŭ 30 reuniunĭ medicale, 45 societăţĭ de stenografĭ, 93 reuniunĭ de gimnastică etc. etc. Numĕrulŭ ḑiarelorŭ şi revistelorŭ, ce apară în Berlinŭ, trece peste 812. Viéţa industrială a Berlinului este uimitóre: 7524 croitorĭ, 5600 cismarĭ, 3260 mĕsarĭ, 484 bărbierĭ, 480 friserĭ, 2400 comercianţĭ de ţigărĭ, 4707 ospĕtarĭ, 3060 văpsitorĭ, etc. îşĭ au în Berlinŭ atelierele lorŭ. Tóte aceste date, înşirate aci numai în generalŭ, dovedescŭ enorma animaţiă şi avêntulŭ puternicŭ alŭ vieţei sociale, comerciale şi industriale, ce domnesce în capitala imperiului germanŭ.

Literatură.

In tipografia „A. Mureşianu“ din Braşovŭ a apărutŭ: **Povestirĭ economice** despre grădinăritŭ, economia câmpului, vieritŭ şi păduritŭ, de *Ioanŭ Georgescu.* O carte fórte folositóre pentru plugarĭ, scrisă în stilŭ uşorŭ de priceputŭ. Cartea are 136 pag. şi costă 25 cr. De vêndare la tipografia „A. Mureşianu“ în Braşovŭ, şi la autorulŭ în Scorei (p. u. Alsó-Porumbák).

*

In tipografia archidiecesană din Sibiiu a apărutŭ escelenta scriere a d-lui *Silvestru Moldovanŭ*, întitulată: „Ţara nóstră“. [Descrierea părţilorŭ Ardealului dela Murĕşŭ spre médă-di şi valea Mureşului). O carte voluminósă, conţinêndŭ 446 pag. Pe lângă prefaţă, în partea dintêiu se arată între altele isvórele, de carĭ s'a folositŭ autorulŭ, cum şi cuprinsulŭ materiei, ér în partea din urmă un *indice alfabeticŭ* al localităţilorŭ cu numirile lorŭ române, germane şi maghiare. In parte este cunoscută şi cetitorilorŭ noştri acéstă scriere, din care amŭ reprodusŭ mai multe foiletóne. Valórea ei e necontestabilă. O monografiă a Ardealului, scrisă cu atâta pricepere, într'unŭ stilŭ atâtŭ de popularŭ, şi cu unŭ sistemŭ atâtŭ de practicŭ încă n'a apărutŭ până acum în limba românéscă. Preţulŭ ei e numai 1 fl. (3 lei). Ar fi fórte de doritŭ, ca acéstă preţiósă carte sĕ nu lipséscă nicĭ dintr'o bibliotecă poporală română.

*

„Călindarulŭ plugarului pentru anulŭ 1895“, a apărutŭ în tipografia „*A. Mureşianu*“ din Braşovŭ, continuă de-a fi fórte căutatŭ şi căldurosŭ primitŭ din partea publicului. Doritorii dea avé acestŭ călindarŭ sĕ grăbéscă a şi-lŭ procura până mai avemŭ esemplare disponibile. Pentru încungiurarea cheltuelilorŭ, abonenţii „Gazetei“ şi-lŭ vorŭ puté procura mai uşorŭ, trimiţêndŭ preţulŭ „Calindarului“ de-odată cu reînoirea aboinamentului. Preţulŭ este 25 cr., la carĭ masuntŭ a-se adauge 5 cr. pentru trimiterea cu posta. De vêndare şi la librăria I. E. Ţeranu în Oravita.

*

In tipografia „A. Mureşianu“ din Braşovŭ a apărutŭ: **Istoria patriei şi elemente din Istoria universală** pentru scólele poporale române, de *Ionŭ Dariu*. Cu portretele mai multorŭ regenţĭ şi bărbaţĭ aleşĭ. *Ediţiunea III*, revĕdută, îndreptată şi îmulţită cu 14 ilustraţiunĭ nouĕ. Editura autorului. Preţulŭ unui esemplarŭ legatŭ 30 cr., broşatŭ 25 cr.

De acelaşĭ autorŭ a apărutŭ: **Banca de şcólă**, studiu asupra întocmirei ei. Preţulŭ 15 cr.

Nou abonamentŭ
la
GAZETA TRANSILVANIEI

Cu 1 Ianuarie 1895 st. v. s'au deschisŭ nou abonamentŭ la care învitămŭ pe toţi amicii şi sprijinitorii fóiei nóstre.

Preţulŭ abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ .... 12 fl.
pe şése lunĭ .... 6 fl.
pe trei lunĭ .... 3 fl.

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ ..... 40 franci
pe şése lunĭ ..... 20 „
pe trei lunĭ ..... 10 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:

pe unŭ anŭ .... **2 fl.**
pe şése lunĭ .... **1 fl.**

Pentru România şi străinătate:

pe unŭ anŭ .... **8 franci**
pe şése lunĭ ...... **4 „**

Abonarea se póte face mai uşorŭ prin **mandate postale.**

Administraţiunea
„Gazetei Transilvaniei“.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

Din 23 Ianuarie 1895.

Bancnote rom.	Cump.	9.75	Vênd.	9.80
Argint român.	Cump.	9.72	Vênd.	9.76
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.86	Vênd.	—.—
Galbenĭ	Cump.	5.85	Vênd.	—.—
Ruble rusescĭ	Cump.	132.50	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	60.75	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.25	Vênd.	101.25
Lire turcescĭ	Cump.	11.15	Vênd.	—.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 22 Ianuarie 1895.

Renta ung. de aurŭ 4%	124.35
Renta de coróne ung. 4%	98.85
Impr. căil. fer. ung. în aurŭ 4½%	128 25
Impr. căil. fer. ung. in argint 4½%	103.20
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	125.50
Bonurĭ rurale ungare	98.20
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.—
Imprum. ung. cu premii	158 50
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Segedin.	144.—
Renta de hârtie austr.	100.45
Renta de argint austr.	100.70
Renta de aur austr.	126.35
Losurĭ din 1860	156.75
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	1058.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit.	413.50
Acţii de-ale Băncei ung. de credit.	504.25
Napoleondorĭ	9.89
Mărcĭ imp. ger.	60.95
London (lire sterlinge).	124.55
Rente de coróne austr.	101 95

Proprietarŭ: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactorŭ responsabilŭ: **Gregoriu Maiorŭ.**

Sz. 225—1894.

Árverési hirdetmény.

Alulirt birósági végrehajtó az 1881 évi LX. t. cz. 102. § a értelmében ezennel közhirré teszi, hogy a Budapesti VI kerületi kir. járásbiróságnak 46430/894 sz. a. kelt végrehajtást rendelő és a zernesti kir. járásbiróságnak 1449/894 polg. sz a. kiküldetést tartalmazó végzése folytán az országos erdészeti egyesület javára Meţian Traian zernesti lakos gr. kel. esperes ellen 160 frt tőke, ennek 1889 év január hó 1 napjától számitandó 5% kamatai és eddig összesen 34 frt. 15 kr. perköltség követelés erejéig elrendelt kielégitési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 350 frtra — becsült ingóságok u. m. 2 ló, 1 hintó nyilvános árverés utján el fognak adatni.

Mely árverésnek az 1587—1894 sz. kiküldetést rendelő végzés folytán a helyszinén vagyis Zernesten a község házánál leendő eszközlésére **1895 évi Január hó 29-ik napjának d. e. 9 órája** határidőül kitüzetik, és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet igérőnek becsáron alól is el fognak adatni, a netaláni elsőbbségi igénylők pedig felhivatnak, miszerint jogaikat az emlitett t. cz. 111. és 112. §-a alapján árverezés megkezdéséig érvényesitsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881-ik évi LX. t. cz. 108. §-a szerint fizetendő.

Kelt Zernesten, 1895. évi január hó 17-án.

HUSZÀR VILMOS,
kir. birósági végrehajtó.

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ în Braşovŭ.

Sosirea trenurilorŭ în Braşovŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne: 8 óre diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 9 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 10 óre 25 minute séra.
Tr. exp. Românŭ: 5 óre 07 m. diminéţa.

2. Dela Bucurescĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ accel: 2 óre 18 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 1 minute séra.
Trenulŭ accel.: 10 óre 37 minute séra.
Tr. expr. Românŭ: 10 óre 19 m. séra.

3. Dela Zĕrnescĭ la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 36 min. diminéţa.
Trenulŭ mixtŭ: 1 óră 44 min. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

Dela Braşovŭ la Ch.-Oşorheiu.

Trenulŭ de persóne: 3 óre 10 după am.
Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 50 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 4 óre 50 min. dimin.

Plecarea trenurilorŭ din Braş.:

1. Dela Braşovŭ la Pesta

Trenulŭ mixtŭ: 5 óre 8 min. diminéţa.
Trenulŭ accel.: 2 óre 45 min. după am.
Trenulŭ de persóne: 7 óre 43 min. séra.
Tr. expr. Românŭ: 10 óre 26 min. séra.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ accel.: 4 óre 59 minute dimin.
Trenulŭ mixtŭ: 11 óre înainte de amédĭ.
Trenulŭ accel.: 2 óre 19 min. după am.
Tr. expr. Românŭ: 5 óre 14 m. dimin.

3. Dela Braşovŭ la Zĕrnescĭ:

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 35 min. diminéţa.
„ „ 4 „ 55 m. după am.
Trenulŭ mixtŭ: 0 óre 00 min. séra.

4. Dela Ch.-Oşorheiu la Braşovŭ.

Trenulŭ mixtŭ: 8 óre 19 min. dimin.
Trenulŭ de persóne: 1 óră 51 m. d. am
Trenulŭ mixtŭ: 7 óre 20 min. séra.

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu şi în tutungeria I. Gross.

Tipografia A. Mureşianu, Braşovŭ.